

VICTOR VASCENCO, *Dicționar de buzunar rus-român*, București, Editura științifică, 1969, 504 p.

Evoluția alcătuirii dicționarului implică, după cum se știe, perfecționarea continuă a tehnicii lexicografice, elaborarea unor principii care să permită prezentarea cât mai adecvată a vocabularului, în pas cu cerințele epocii. Desigur, o împrejurare merită menționată și anume aceea că, orice dicționar, deși nu poate oglindi „ideal” toată bogăția lexicului limbii, deoarece în momentul apariției sale limba se află deja cu un pas înainte¹, oferă totuși o imagine a unei epoci, mai precis, a unei anumite etape de dezvoltare a limbii. Lucrarea lexicografică presupune prin urmare, o permanentă competiție între tendința obiectivă de progres în limbă, pe de o parte, și preocuparea lexicografilor de a surprinde și fixa cu fidelitate modificările esențiale petrecute într-o anumită etapă a evoluției limbii, pe de altă parte. Se creează uneori senzația că distanța dintre aceste două tendințe este așa de mare, încât cu greu ar putea coexista pe același plan. Este, fără îndoială, o impresie de moment, pentru că dicționarele trebuie să aducă, și aduc societății servicii deosebite tocmai prin faptul că reușesc să fixeze la intervale destul de mici, referindu-ne la epoca noastră, un stadiu bine determinat al dezvoltării limbii.

Creșterea impetuoasă a volumului de cunoștințe, implicit a posibilităților lexicale de a le denumi, fac necesară îmbunătățirea sistemului de elaborare a dicționarului, de pildă, prin luarea în considerare a frecvenței cuvintelor, mai ales în alcătuirea lucrărilor lexicografice bilingve de proporții mici și mijlocii.

Cu această primă considerație am și trecut de fapt la analiza lucrării care face obiectul rîndurilor de față.

Teoria circulației cuvintelor, formulată pentru prima oară în lingvistică, după cum bine se știe, de B. P. Hasdeu², presupune că valoarea unui cuvînt sau a unei forme lingvistice se stabilește în funcție de circulația ei în vorbire. Faptul are o însemnătate deosebită dacă ne gîndim că într-o lucrare lexicografică de tip mediu este cuprinsă numai o parte din lexicul limbii. Punînd accent pe aspectul *actual* al limbii ruse, *Dicționarul*, care conține, după cum arată însuși autorul, circa 20.000 de termeni³, cuprinde mai ales vocabularul uzual al limbii vorbite.

Unul din principiile de bază în elaborarea lucrării îl constituie, așadar, circulația cuvintelor. Pentru a stabili frecvența acestora și, mai ales, pentru a decide care termeni să figureze în lucrare, autorul a folosit două dicționare de frecvență ale limbii ruse⁴: cel elaborat de E. A. Štejnfel'dt, avînd la bază texte uzuale culese din literatura pentru tineret, și lucrarea lui H. H. Josselson. Pe baza datelor furnizate de aceste lucrări autorul prezintă pe larg o serie de termeni cum ar fi *богатый, город, сам, самый*, etc., precum și verbe

¹ Mircea Seche, *Schiță de istorie a lexicografiei române*, II, 1969, p. 319.

² Cicerone Poghir, B. P. Hasdeu, *Lingvist și filolog*, București, 1968, p. 116—117.

³ Cifra exactă este de 19.606 termeni.

⁴ E. A. Štejnfel'dt, *Частотный словарь современного русского литературного языка*, Tallin, 1963; H. H. Josselson, *The Russian Word Count*, Detroit, 1953 (reprodus în «Русский язык в национальной школе», 1958, 2; 1960, 5).